

Isojaossa rakennettiin kylien ja tilojen rajoille vankat rajamerkit, kivipyykit oikein sammalien kanssa. Ajateltiin ettei niitä siirretä, ne on rakennettu ikuisiksi ajoiksi. Kerrotaankin, että insinööri nousi valmiin pyykin päälle ja julisti: pyykki on pystytetty ja pysyy!

Isonjaon jälkeen on rakennettu rajamerkkejä lukematon määrä. Nykyisin ne eivät enää ole niin massiivisia kuin aikaisemmin isojaossa rakennetut. Rautaputki, jonka maanpäällinen osa on jonkin verran laajempi rautakuutio. Usein tuo kuutio on punaiseksi maalattu, jotta rajamerkki helpommin löytyisi heinikosta.

Varsinainen tarina liittyy näihin kivistä rakennettuihin rajamerkkeihin. Metsähallituksen paikallinen virkamies oli käynnistänyt rajankäyntitoimituksen. Toimitusmiehet, maanmittausinsinööri ja uskotut miehet saapuivat sitä toimittamaan. Kyseessä oli raja valtion metsämaan ja aikanaan itsenäiseksi tilaksi erotetun metsätorpan välillä. Oli syntynyt epäselvyyttä rajan paikasta. Valtion edustaja arveli, että torppari olisi hakannut tukkipuustoa väärältä puolelta rajaa.

Toimitusinsinöörillä oli käytettävissään torpan erottamisen yhteydessä laadittu kartta rajamittoineen ja pyykkinumeroineen.

Kun suoritetun mittauksen perusteel-

RAJARIITA

la tultiin riidanalaisen rajan paikkaan, ei siitä löytynytäkään asianomaista pyykkiä. Torppari, sanokaamme häntä vaikka Kalleksi, kehotti jatkamaan mittausta eteenpäin. Noin 90 metrin päässä oletusta paikasta löytyikin kivipyykki, tosin vähän epämääräiseksi rakennettuna, mutta kumminkin kivikasa numerokivineen. Kyllä siinä hämmästeltiin, kuinka kartan mitta ei pitänyt paikkaansa. Eihän torpan erottamisesta niin pitkää aikaa ollut kulu- nut ja erottamisen suorittanut maanmittari oli tarkan miehen maineessa.

Toimitusmiehet päättivät aloittaa tarkistusmittauksen toisesta rajanurkkauksesta, josta noin 600 metrin raja päättyisi löytämäämme kivikasaan.

Tarkistusmittaus alkoi hyvin säilyneestä kivipyykistä. Lähin suuntaviitta oli hyvänä apuna. Kun täällä suunnalla jatkettiin, löytyi kankaalta noin 200 metrin päässä ensimmäinen rajaviitta, viisi kiveä upotettuna rajansuuntaiseksi.

Hyvin nopeasti selvisi, että torpparisäntä oli oma-aloitteisesti muuttanut raja paikan. Hakannut noin kolme hehtaarin alalta tukkipuuston ja hankkinut tällä rikollisella tavalla tuntuvan rahasumman.

Kun olimme tulleet rajakäynnissä alkupisteeseen, havaitsimme paikalla selvän kivipyykin sijan. Sammal ei ollut vielä kasvanut paikalle. Lisäksi läheisen kuusen oksiston alta löytyi melkoinen joukko pyykkikiviä, joita siirtäjä ei ollut viitsinyt kantaa uudelle paikalle.

Toimitus päättyi siihen, että alkupe- räiselle paikalla rakennettiin pyykki uudelleen niistä kivistä, jotka oli kannettu takaisin tuo vajaan sadan metrin matka.

Loppu ei ollut mitenkään iloinen tapahtuma. Raavas mies, siinä kuusikymp- pinen, herkistyi kyyneliin. Pyysi armoa kuten tuomasi Martti Manninen presiden- tin kansliasta. Ilmoitti että suuri perhe ei tulisi toimeen, jos hänelle tuomittaisiin vankilareissu.

Tuohon aikaan rikollinen toiminta raja siirrosta tuomittiin yleensä kuritushuone- rangaistukseen.

Lähdin toimituspaikalta ilmoittaen, että se on metsähallituksen asiana tehdä rikosilmoitus. En kuullut että olisi juttua viety oikeuteen. Ehkä sääli antoi armon käydä oikeudesta!

Aarne Kärkkäinen

**Kirjoittaja on emeritus lääninmaan-
mittausinsinööri Pohjois-Karjalan
läänistä. Oheinen pakina on julkaistu
aikaisemmin *Kiuruvesi*-lehdessä.**